

Latweeschu Awises.

No. 50.

Zettortdeenä 10. Dezemberi.

1864.

Si u n a.

Nahkoschâ 1865tâ gaddâ schihs **Latweeschu Awises** atkal par weenu sudraba rubuli ar pasti buhs dabbujamas un irr apstellejamas: **Zelgawâ** pee **Zanischewska** kunga **Awischu** nammâ, leelajâ eelâ, sudraba kalleja **Egginga** nammâ Nr. 28 ehrbergi; **Rihgâ** pee **Dr. Buchholza** kunga, **Pechterburgas** preetschpilsatâ (**Abriihgâ**), leelajâ eelâ, **Buchholza** fohlâ stary **Gertrubdes** un **Kreevu** basnizu, tai nammâ ar to jauno Nr. 18; paschâ **Rihgâ** **D. Minus** nammâ, **D. Minus** kantori; wissos pastes nammos, un fâ libds schim arri pee wisseem draudses mahzitajeem, fohlmeistereem, muischas-kungeem, teefas fkrhwereem un **Awischu** draugeem, kas no wiffas firds tohp luhgti: tikpat mihligi, fâ libds schim darrijufchi, wehl scho muhsu **Awischu** labbad ruhpetees un teem peepalihdseht, kas schihs **Awises** grihb dabbuht. — Teem zeen. **Awischu** draugeem, kas kahdâ aprinki jeb draudse lassitajus usajina un sagahda un teem ikneddetas idalla schihs **Awises**, **Latweeschu** draugu beedriba par 24 apstelletahm **Awisem** dohs weenu wehl klahb bes maksas, par 48 apstelletahm **Awisem** dohs diwas wehl klahb bes maksas un tã pr.

1865tâ gaddâ ar **Deewa** palihgu **Latw.** draugu beedriba dohs ikkatrâ neddelâ **Latweeschu** **Awischu** pilnigu bohgeni (8 pufslappas) tikpat leelu fâ 1864tâ gaddâ dewuse. Wehl klahb dohs ohtrâ neddelâ **peelikkunn** par fwehtas tizzibas leetahm, prohti: **Basnizas** sinnas un **Miffiones** sinnas pa pufsb ohgeni (4 pufslappas). **R. Schulz.**

Zannas sinnas.

Rihgas Bahzu **Awises** leelâ garrâ rindê sinnas us-fihmejuschas par itt wiffahm mahjahm, kas **Widsemme** jau irr pahdohtas par dsimtahm, zil tahs isness dahlderu wehrtibâ. No 1827 gadda, kurrâ fahluschi pirmas mahjas pirtt, libds schim gaddam irr pahdohtas 42 tuhft. dahlderu 89 graschi jeb 525 ahki semmes, kas

iines wairak nelâ 5 millj. sudraba rubulu. **Rihgas** aprinki (kreis) nopirkuschi 14 tuhft. 746 dahlderu, **Behfu** kreisê nopirkuschi tiklai 5 tuhft. 617 dahlderu, **Tehrpates** kreisê pirkuschi 11 tuhft. 89 dahlderu, **Behrnawas** kreisê pirkuschi 10 tuhft. 613 dahlderu semmes wehrtibâ. Tad nu **Behfu** aprinki palikkuschi dikti pakkal schinni teizamâ leetâ. No wiffas **Wid-**

semmes mahju semmes ta weenpade fmita dalka nu jau irr pahrdohtha. Behnawas aprinki 28 fainneeki, kas mahjas bij pirkuschi, tahs atkal irr pahrdewuschi zitteem un schee fainneeki ar scho pahrdohschanu irr nopelnijuschy 22 tuhst. 999 rubl. 15 kop. Wehl 146 muischas Widsemmes gubernementis Awises isfluddinajuschas, ka taisotees arri pahrdohst sawas semneeku mahjas. Kai Deews palihds to wissu gohdam iswaddiht.

Bernawa. Wahzsemmes un zittu sweschu semmu leeli kaupmanni par to daudstahrt fuhdsahs un schelohjehs, ka schos laikds tee linni, kas no muhsu gubernementim turpu tohp nowesti, ne effoht labbi tihriti, arri wissadu wiltibu usgahjuschi, ko pahrdewoji pee linneem padarrijuschy, ta ka wairs ne drihstohht linnus no muhsu pusses atnahluschus pirkt un nekahdu labbu tirgu ne warroht par teem fohliht. Ja ta wehl darrihchoht, tad buhschoht jarauga linnus dabbuht no zittahm semmehm. Mihli lauzineeki! kas irr wahrds, kas jums pateesi jaleef wehra. Zo apdohmajeet, ja Wahzsemneeki muhsu linnus wairs ne drihst un ne gribb pirkt jeb tikkai neeka tirgu gribb maltsahst tadeht, ka muhsu prezze neustizziga un flitta, neggi tad jums lauzineekem leela flahde un jums juhfu dshwe nihls? Ja Wahzsemneeki ne gribb muhsu lianus pirkt, tad arri Rihgas, Leepajas, Behnawas un Nehweles kaupmanni un nanneeki ne warr tohs no jums pirkt. Zo fur schee tohs lai leel, kad tohs wairs ne warr nowest us sweschahm semmehm? Tad dabbufeet sawus linnus atkal pahrwest atpakkat mahjas! — Schelohjahs par to, ka linnus fasslappinajoht, un ar flapjahm rohlahm woi schä ta nelabbi darroht. Waldischana nu gan isdewuse stiprus likkumus prett tahdeem, kas kahdu wiltibu darra un pilfatds gan ne effoht stipri deefgan turrejuschees pehz scheem likkumeem, bet nu buhschoht pehz scheem likkumeem stipri ween jadarra, lai ne nonihst andele ar linneem un wissuwairat lauzineekem pascheem zaur to truhkums ne peewilltohs. Zittas gubernementis Arewusemmé fehj linnu deefgan un tohs gan sinnahs istradhahst, kad dabbuhs sinnaht, ka muhsu linni nelabbi, ta ka Wahzsemneeki tohs wairs ne gribb pirkt.

Behterburga. Ministera Awises „Seemefa paste“ isfluddinata Keisera Wisaugstaka pawehleschana, kas pawehl, ka ir nahtoschä 1865ta gadda buhs nemt no lauku draudsehm to paschu nodohschanu, kas pehz Keisera pawehleschanas no 25ta Dezembera 1862 bij peelikta un irr dohta 1862 un 1863 gadda. Wissds aprinkds Widsemme schi nodohschana isness us illatra wihrischka dwehseli 34 kop., Kursemmé 39 kop. un Jgganusemmé 30 kop.

Behterburgas, Kursemmé, Widsemme, Jgganusemmé un wehl 8 gubernementis no pirma Janwara deenas 1865 Keisera pawehlejis pahrtaiht frohna rentes kambarus un aprinka rentes kambarus saweenoht ar gubernementis rentes kambari.

Karkowas gubernementi pee Preischas zeema Kusnezowa lungam leeli stakti un gannekli, fur lohti dahrgus sirgus audsina. Schee stakti nodegguschy un fadegguschy arri 5 jauni ehreli, kas 30 tuhst. rubl. wehrti bijuschy.

Zelgawa. Par teem 100 millj. rubuseem, ko frohnis schinnis deenas us parradeem nemm, islaisdams obligaciones, ko par 100 rubl. warr pirkt, kas nessihs 5 prazentes augtu un noliktos terminos 60 gaddu laika tohp islohsetas un, ja kahdam labba laime, ar tahdu obligacioni warr winneht labbu nauhu, — naw wehrtis Lotweeschu Awises flaidrakas sinnas wehl doht, jo kas termins, kurrä japeemeldahs un ja-eemafka teem kas kahdu obligacioni gribb pirkt Rihga, tikkai noliktos no 3schä lihds 12tam Dezemberim schinni gadda, un pirms schi Awischu lappa no-eet pee mihskeem lauzineekem, schis termins jau buhtu pagallam. Ja warr buht wehl ohtru terminu nolikt, ta ka wehl atleef laika peemeldetees, tad dohsim sinnas Awises.

Wahzsemme tapat wehl darbojahs ar Sleschwigu un Olsteini un Deews sinn kad un ka to beigs. Apnihst lassoht, kad reds, ka kahda leeta ne eet us preeschu. Pruhjis wairs dauds ne behdajoht ne par bundestagu neds par scho semmu wehleschanohs, bet darroht ar Gistreikeri kohpä, ka nodohmajuschy un ka sinuadami.

Italia leelais landags darbojahs ar sawa kehniina mahjokka eetaischanu Wlorenzes jankä pilfata, jo no Turines kehniusch un waldischana turpu no-ees mahjoht. Schis pilfata, — fur no wezzeem laikeem allasch mahjojuschi Tostanas masas walfis waldineeki, bet kam nemeera laika schinnis gaddos bij ja-isbehg un kurru semme lihds ar zittu masaku Italias waldineeku un ir ar Neapeles kehniina atnemtu walfi ar Italias leelu walfi saweenotas tappuschas, — Wlorenze irr wairat Italias widdu un tuwali pee Rohmas pilfata. Ka sinnafeet, wiffa Italia ilgojahs pehz kam, ka Rohmu warreschoht dabbuht un fur eetaisht sawam kehniinam galwas pilfatu, ta ka par 2 gaddeem pehz notaisitas kuntraktes, Sprantschu saldali no Rohmas buhs isgahjuschi, un tad, ka zerre, Pawwestam Rohma waldischana nonihschohht. Nedschs, woi Deews to wehlehs panahst?

Amerikä karra laukds ir seemas laika fahst atkal stipri darbotees, jo seemelneeku generals Sermanns tik gudri un drohschi ar saweem karra-pulleem fahjis darriht, ka ir wisseem zitteem generaleem atkal darba dees-

gan. Gudrais Sermans fawus padohmus ta sinu apfleht, ka wehl ne sinu, ko ihsti nodohmajis. Bet nu winsch ar leelu spehku atstahjis stipro Altalantes weetu un eelauses eenaideeku semme, steigschus dohdahs us preefschu, fur cedams nopohsta un fadedsina wiffas weetas un pilfatus un dohdahs us Georgias leelu pilfatu Masoni un gribboht tad no-eet un sawe-notees ar generalu Grantu, kas stahw pee webrgu-walstneeku galwas pilfata. Nu eenaideeki isbedinati un no wiffahm mallahm steidsahs arween passat un tam prettin, ka Sermannu warretu sawaldihht un isglabht sawu pilfatu un to semmi no pohsta pasargahht. Generals Boregards ar 65 tuhstoscheem tam steidsahs passat, bet falka, ka to ne warreschoht panahht. Ar zitteem generaleem Sermans us zetta jau irr islahwees. Grubti deesgan Sermannam to leetu iswaddihht eenaidee-neeeku semme til tablu eestrehjuschem un no eenaidee-neeem aplenzetam; bet nu arri seemleeneeku karru-pulki steidsotees winnam nahht palihga — un ta tad schinni laika warrbuht attal gaddisees leelakas un niknas kauschanahs. — Taggad raksta, ka Sermans Masones pilfatum effoht garram gahjis us Sawannu, jo tai pilfata effoht Boregards stahwejis ar leelu spehku.

Asia. Pee Indias juhrmallas Koromandees breefmiga wehtra plohsijusees, ta ka leeli pluhdi zehlfchees un dauds tuhstoschu zilweku apflihtuschi. — **Uwganistanâ** wehl karru brahti un raddi prett jauno walddineeku, kas wezza nelaika telwa Dost Muhameda waldischanu usnehmis.

Japanas keiseri uslikuschi grubtu strahpi tam maktigam leelungam Nagatam, kas gribbeja Ciropas fuggem aissegt ee-eet Simonofakas juhra un ko Ciropas karru-fuggi nu panehmusch ar warru. Nagata effoht nu leelu dumpi zehlis un ar leelu karru-spehku aphegere un bombardeere galwas pilfatu un keisera karru-wihreem neganti effoht bijis jakaujahs ar winna pulkeem. Ciropas karru-fuggi pa tam nogahjuschi pee keisera leelata pilfata Jeddu un Japaneeschus gribb peespeest, lai wairs ne aisseedf sithdi pirkt un atwest us Ciropu.

Kurfemme. Zelgawas museuma (tas irr Steffenhagena lunga nammâ, fur wehra leekamas un skunstigas leetas tohp usglabbatas) atfuhthija no Dulluma notautas wistas lungi, fur eelichâ — kamehr ta wehl dsihwa hijust 14 knehpaddatas effoht eeduhruschahs — atrastas un kas wehl ne bija faruhfejuschas, bet spohschas ta ka addatu spilweni buhtu eespraustas bijuschas.

Arri no Wirkusmuischas masas muischas rentneeks atfuhthijis museuma nammâ, Zelgawâ, plaukstas leelumâ ahdas gabbatu, pee ka laula rags lihds 6 zellas plats bija pee-audfis. — Rentneeks nolahwis to

gohwi un pee ahdas tas rags bija ahr'puffe isaudfis. Tai weeta, fur tas rags isaudfis, effoht kahdu reis ta gohws ugguns grehka fadedsinajusees, un kad wahs fadsijuse, tad tas rags spalwas weeta isaudfis 6 zellas plats un til zeets ka kaus, ka no ta warr dreimannis leetas taifht. Arri daschden zilwekeem tahdi raggi eemettotees augt tais weetas, fur weenreis jau fadedsinahts, un arri isaugoht 3 lihds 11 zellu platti un 1 lihds 2 zellu refni.

No **Deepajas** puffes, tai 23. Oktoberi. Zanni 4ta Oktoberi schogadd sawus plauschanas swehtkus noswinnejam Deewam pateidami, ka arri til dauds pee ta leela leetus laika, kas no pat Jahneem lihds taggad ne stahjahs, mums bija wehlejis schkuhdos un pagrab-bos sawahht. Bija jauka filta deenina tad, jebfchu par nakti bija fallis un pufs pehdas dsifsch sneegs wehl pawiffam nenokohptus laukus un dahrus ka ar baltu dekki apklahja, ka ar kammanahm warreja brangi braukt. Ir wezzeni par tahdeem balteem plauschanas swehtkeem brihnejahs; un pahri deenas febbat, 6ta Oktoberi nakti, labs sihws pehrkons attal bija. — Rudsfi schogadd mas lezzahs kuffoht, waffareja un linni labbi, seena un ahbolina, lai gan pamitres eewahhts, taf papilnam; bet kartuppeli wiffem flikti isdewuschees. Dauds irr to, kas knappi sawu fehllu atdabbujusch arpassat. — Juhrmalneekem effoht, ka dsirsch, gan labbi kartuppeli smilkteendos isdewuschees. Zatschelojahs til, ka daudseem palikka, ta leela leetus deht, rudsfi nesehti un ir tur, fur apfehthi, mas eeskluschus rudsu laukus reds. Lai Deews tohs pawaffari labbaki audse!

G. F. S.

No **Wezz-Saules** Kurfemme. Awifes gan effam lassijusch, ka jau daschas draudses, tiklabb Widsemme ka arri Kurfemme, fainneeki sawas mahjas par dsimtahm nopirkusch, bet muhsu puffe lihds schim wehl ne bija neweenas mahjas pahrdohthas, jo wiffi fainneeki bija mahju rentneeki. Taggad warram arri meh no muhsu widdus to prezigu sinu doht, ka Wezz- un Jaun-Saules leelkungs, Rihgas zeenigs rahts-kungs J. Brandenburg, schinni ruddent saweem fainneekem nowehlejis mahjas par dsimtahm pirkt un lihds 30 fainneeki irr jau fahlfusch sawas mahjas pirkt. — Lautini bija no eesahkuma bailigi un ne eedrohschinajahs pee pirkschanas eet, bihdamees ka ne warreschoht tahdu leelu nandu ismaksahht un ka krittschoht parrados, bet prahtigu, apdohmigu zilweku padohmu paklausidami, tatschu aigahje un nopirke sawas mahjas. Ta ka schee 30 fainneeki darrijusch, ta darrihs, to tizzam, ar tee zitti fainneeki atfihdami, ka teescham labba leeta, ka nu sawas mahjas, fur dsimmusch un augusch, fur dascham tehwi-tehwi dsihwojuschi, par dsimtahm warr turreht un deenas saweem behrneem

atstah. Lai nahk Deems tas Rungš, no ka nahk femmē wiffas labbas un pilnigas dahwanas un dahwinafchanas, nu irr par palihgu, ka warretu lautini sawas mahjas, lauzinus un druwinas jo labbaki aplohydami, gads no gadda sawu parradu masinaht un pehz gaddeem sawas mahjas bes parradeem turreht. **E. L.**

Par teefas wihru zelschannu

je b:

Kurram ta waina, kad pateesi tā notees?

(Statutes Nr. 48.)

IV.

Dhtra waina, ka protokolollu ne raksta Latweeschu wallodā, buhs ſchi: teefas ſkrihwieri ne mahk un ne proht Latwiſki til pilnigi un riktigi rakstih, ka tee pa lahtam un riktigi to ſpehtu, Latweeschu wallodā protokolollā farakstih, kas teefā tohp runnahts un darrihts. Wahzu wallodā mahk gan ſklaidri un riktigi rakstih, tadeht protokolollā raksta Wahziſki. Bet ja nu ne mahk Latwiſki rakstih ne tee pagasta teefas ſkrihwieri, kuru leelafa dalka irr no Latweeschu dšimmuma, woi arri irr pagasta ſkohlmeiſteri, — ka lai gan tee ſkretchri, kas angſtakās teefas un waldifchanas teefas irr no Wahzu jeb kreemu tautas, til tuhdał ſinn teefā un protokolollā ſklaidri un riktigi rakstih Latwiſki, jeb ka lai ſchee laffa un ſaproht Latwiſki farakstihu protokolollu? Woi pagasta ſkrihwieri pagasta teefā Latwiſki farakstih protokolls ne buhtu papreesh atkal japahrtulko Wahzu wallodā, kad pee appelleereschanas protokolls jasubta pee angſtakahm teefahm? Lai teefas tungi gan mahk angſtakās teefas Latwiſki dauds mał runnaht, tad tomehr tur naw tahdu, kas ſaproht Latwiſki rakstihu protokolollu. Ja nu teefas ſkrihwieri pats ne ſapradams Latwiſki gruntigi un gohdigi rakstih un tadeht to Latwiſku protokolollu til neſklaidrā wallodā farakstih, ka ir pats Latw. wallodas ſinnatajs ne warr ihſi ſapraht, ko rakstih, ko ne rakstih — ka lai angſtakās teefas gan darra ar tahdu nelabbi rakstihu protokolollu? ka lai ſchi to leetu pahſpreesh, ja protokolls naw ſklaidri ſaprohtams? Protokolls buhtu jasubta atpalkat pee pagasta teefas, lai no jauna to faraksta. Bet ja nu tas ſkrihwieri to ne mahk, — un tilkai retti tur tahds ſkrihwieri, kas pilnigi un pareiſi mahk protokolollu Latwiſki pareiſi farakstih, — ka tad nu ſchis lai darra? Tad zittadi jau ne ſpehs, ka — farakstih to protokolollu Wahzu wallodā, un — nu gan prohtams, no ka tas irr zehlees un ar laiku tā cetaiſiees, ka pagasta teefas protokolollu faraksta Wahzu wallodā, kaut gan tee ſuhdetaji un ir tee teefneſchi runna Latwiſki un kaut gan likkumi grihb lai Latwiſki protokolollu faraksta.

Trefcha waina irr ſchi, ka Latweeschu wallodā wehl truhkſt dauds tahdu wahrdū, kas irr wajadigi un tohp bruhketi teefas buhschanas, teefas rakstos, teefas iſteifſchanas un ſpreedumu iſdohſchanā un arri zittās likkumu gramatas dauds tahdu ſweſchu un augſtaku leetu wahrdū, kas naw Latweeschu wallodā. Tadeht tas irr tohti grubti un irr dauds galwas grohſifchanas ar to, ja teefas rakstos to Latweeschu wallodā grihb iſteift. Ko ar weenu weenigu tahdu ſweſchu wahrdū iſteiz un faraksta Wahzu rakstos, to daſchlahrt tilkai ar dauds wahrdeem ſchā tā iſrahdidams to leetu Latwiſki warr iſteift — un ir tad wehl ne iſkatram laimeſees to ihſto wahrdū uſeet un til ſklaidri to farakstih, ka tas riktigi ſaprohtams. Pee tam wajaga buht gudrai galwai un Latweeschu wallodas gruntigam ſinnatajam. Ja nu tas til grubti irr, Latweeschu wallodā to pareiſi darriht, bet weegli un labbaki iſdarrams Wahzu wallodā, tad naw brihnumš, ka teefas protokolollu ne raksta Latwiſki bet Wahziſki, un tadeht arri angſtakas teefas naw aiſleegufſhas tā darriht pagasta teefas, kaut ſemneeku likkumu gramata no 1818ta gadda to gan grihb. —

Bet ja nu teiktu, kas irr prett likkumu, kas buhtu tuhdał janozekk un buhtu japawehl, lai no ſchi gadda itt wiffas pagasta teefas tilkai Latweeschu wallodā protokolollu faraksta, jo „kaldi tee ſuhdetaji, tahdai wajaga tai wallodai buht;“ — tad jaſalka: buhtu gan labbi un pareiſi, ja tas ar to weenu wahrdū un pawehleſchanu til tuhdał uſ ahtru rohku buhtu padarrams, ka itt wiſi protokolollu, kur ween Latweeſchi teefas eet, tilkai Latwiſki tohp farakstih. Bet tad arri til tuhdał gandrihs itt wiſi pagasta ſkrihwieri buhtu janozekk no ſawa ammata, un teefas paliktu bes ſkrihwereem, — jo no lihdiſſchinnigeem teefas ſkrihwereem til retti tahds mahk un ſinn gruntigi un pareiſi Latwiſki protokolollu farakstih, — un ne atraſtu winnu weetā — ne ſinnu woi 20, woi 30 tahdus, kas itt gruntigi to mahk. Tilkai ar gaddeem un ar laiku to panahſim, ka warreſim dabuht teefas ſkrihwieri, kas til tahku Latweeschu wallodas rakſifchanā iſmahziti, — un tad arri pagasta teefas wairs ne rakſihš Wahzu bet Latweeschu protokolollu, ka likkumi pawehl. Bet tas tilkai tad buhs, kad muhſu ſkohlmeiſteri un pagasta ſkohlās til pilnigi un derrigi buhs, ka ſkohlās deefgan tahdu jaunu wihru iſmahziti tappuſchi, kas mahk ne ween Wahzu wallodu, bet ir to Latweeschu wallodu pehz Latw. wallodas likkumu gramatas (Stendera, Heffelberga, Dielenſteina grammatik) gruntigi cemahzijuſchees riktigi un pareiſi rakstih. Bes tam un pirms muhſu ſkohlās tahdus wihrus naw iſndſinajuſſhas, irr dauds labbaki, ka protokolls riktig un gruntigi tohp farak-

sichts Wahzu wallodä — un ka teefneschi, kam protokols jalaffa un ja-apstiprina, tadeht arri mahf Wahzifli lassihf, — nekä taggad tuhda rakstite to protokolli nelabbi nekaidrä Latweeschu wallodä tä, ka naw ne skaidri prohtams, kas tur eerakstihf. — Kad taggad tahdu derrigu wihru naw, tad par skrihwereem bij ja-nemm un irr nehmuschi, kahdu warreja dabuhf; ja tif rahdijahs buht derrigs us to ammatu, tad naw wis dauds tuhkojuschi us to, woi arri mahf skaidri rakstihf Latweeschu wallodu jeb ne — un arri ne warreja us to ween tuhloht. Arri to teefas skrihwere lo h ne dauds-kahrtigi irr tahda nepeteefama, ka zaur to lohni arri ne warr dabuhf nekahdu gruntigi mahzitu wihru. Tä tad nu gahjis ar scho leetu wiffadi. — Bet nu tizzam, ka schinnis laifos, kur wiffas leetas ar laifu pahrtaisfahs us labbu, tad ir schi leeta pahrtaisfahs un paliks labbaka ar laifu, jo ta naw nozellama weenä deenä jeb weenä gaddä. Tizzam, ka gan teefas skrihwere schohs wahrdus lassijusch, apdohmajusch un apkehrsches kas labs un darrams, paschi jau fahfs dshtees us to, kas teizams un darrams pehz scho liffumun § 352.

Ne nemmeet par launu tohs wahrdus, lo te esmu rakstijis par juhs teefahm — ne launojatees ne juhs teefas skrihwere, ne juhs teefneschi, neds juhs teefas wihru zehleji, neds Latweeschu wallodas runnataji un rakstijataji neds Latweeschu wallodas draugi. Ne weenu itt ne buht ne esmu gribbejis ne aistift, neds kahdu apfmechjis, neds pahri darrijis, bet ikktra gohdu pasargajis, un aishildinajis un aishahwejis, kas paleesi pehz taifnibas un pateefibas irr japafarga, laut gan arri israhdijis kas nelabs, nederrigs jeb par grehlu irr. Tiffai to gribbejis ar saweem gareem raksteem panahft, prohti: israhdiht kas labs un teizams un atkal kas nelabs un nozellams schinni leeta, kas wiffieem Latweeschieem irr leela leeta, bet lo ne D—b—g, neds G. Mather itt gruntigi ne bija Awises isteikuschi. Gribbejis peerahdiht, ka, ja kahdä weeta ar teefneschu zelschannu, ne eet pareisi, tad pee tam wainigi tee teefas wihru zehleji. Tizzu, ka bes labbeem augkeem schee wahrdi ne paliks; jo Latweeschi gohdam tohs us-nemms un gohdam tohs azerrehs; arri sinnahs kluffinaht, ja kahds gadditohs, kas aplam un negohdigu launu wallodu gribbetu tamdehl zelt. Schulz.

Kä behrneem jastrahda Galantes semmē.

Galantē irr dauds tuhkstoschi wezzaku, kam tif leels bads un truhkums, ka pelnu deht saweem behrneem jau zettortä gaddä, kamehrt tee peesimmusch, tiffusch darbu dohd strahdaht. Juhs fallat: „Emekli, lo

tad behrns zettortä gaddä spehji strahdaht!“ — un tomehr irr tahdi smalki darbi, kas ihsti tahdu behrnu pirkstineem darrami. Leelä pilsehtä Londone wakkarös reds tahdas bohdes, kur woi additas woi schubtas leetinas pilnä gaismä swihd pa simtahm un tuhkstoschahm, woi sishchu woi ahdas istaifitas, ka irr lo jabrihniyahs, — un tee meisteri, kas tahs istaifa, irr masi behrni. Bet ar mohlahm un ar gruhtu puhliuu tahs taifa, daschrihd ne meega stundi atrasdami pahr wiffu deenu un nakti, tä ka winneem azzu gaisma suhd, — jau weenpadsmitä muhscha gaddä ar brillehm strahda, — un meesa winneem dilst un lohjektä paleek sishwi. —

Kahdä fahdschä, tschettras juhdes no Nottingham pilsehtas, bija meitenite puffedstä gaddä wezza un jau diwi gaddus pee darba stahweja. Darbs wiunai bija, smalkeem pirkstineem wihles schuhf. Tad nu sawä puffedzettortä gaddä bija fahlfu scho darbu strahdaht. Dee wihri, kas winnu redseja, stahsta: „Schi meitina lohti smalka us krehsflu stahweja, lai deenä pee gaismas un wakkarä tuwal pee masas swezzites warroht sneegtees.“ — Un tahds darbs naw lä ziffkahrt behrnu darbs, ka to panemm un noseek, kad grihb, — bet winneem tas darbs irr usdohts, un pirms sawu usdohtu darbu naw beigusch, nedrihst nogultees, lai arri puffednachts buhtu pagahjus. Kad nogullahs, tad scheem nabbadsineem tifpatt, lä arri winnu wezzakeem naw lahga gullu weeta, — trihs tschettri weenä tschuppä us fahmeem nogulstahs un ar kahdahm skrandahm apfedsahs. Mahtes, paschas no darba no-speestas, sawus behrnus speesch, tahdu darbu darriht, jo bes tam bads paschahm un behrneem usnahf. Mahte schuhdama wiffu deenu un wakkaru sawus wiffmasakus behrnus pee saweem zelleem peeseem, un nezeesch, ka teem buhs no darba meerä palift. Ja behrns buhtu fahzis fnaudeht, tad mahte ar duhri us galwu fisdama, tulihf pee darba mohdina, jo kad to nedarritu, tad ar darbu arri maise masumä eetu. — Behrneem, kam weenpadsmit woi diwpadsmit gaddi irr, jau leelaku darbu dohd, un teem jau pahr puffednakti jastrahda, un kad trihs padsmit woi tschetrpadsmit gaddus wezzi, tad zettordeenä izeijoht un peektdeenä nahloht wiffu zauru nakti jastrahda, jo feseenä sawu darba-lohni dabuhf, — prohti tahdu lohni, ka maj maises un teija warr pirktees, lai winneem dshwiba ne izeet no fauleem.

Kad scheem nabbadsineem behrnu-gaddi pagahjuschi, tad pascheem maise japeln un tas arri naw weeglums; jo kur tif dauds lauschu, lä Galantē, tur dauds rohlu un mas lohnes — un kas grihb flinkoht, tam baddä jamirft. Kur meesa pee tahda nebeidsama rahkas-darba peespeesta, tur laifam behrnu gars paleek

nemahzihts. Nefur til mas mahzibas atrohn, ka Gulanté. Til fo behrens pawaddené zaur addatas azzi warr wilkt, tad mahte noproht, ka laifs irr behruu pee darba likt, — un tad darbs nebeigfees lihds patt wezzuma gaddeem maifes deht. Stahsta, ka masam sehnam, diwi gaddus wezzam, rohziņas effoht familltas bijuschas ar to, ka tehnam, kas skrohdele ammatu strahdaja, karstu plettajamu dselsi pa deenu deenahm peeneffis.

Schahs finnas no patefigcem wihreem irr ta at-rastas, ka sché ralfitas, un naw neweens wahrd's peelikts, kas nebuhtu pehz taisnibas bijis. —

Wehl dauds zitti tahdi behrni Gulanté atrohnahs pee daschudaschadeem ammatneekcem. Skurstinslauzitajcem tahdi masi behrni ihpafchi wajjadfigi. Gulanté lattrau krahfnei irr saws flurstens; brihscham weená jumtá diwi-desmit un wairak, kas zaur tschettrahm, peejahm tahschahm zaur eet un til schauri irr, ka leelaks puifens tur neware celihst. Trihs, tschettru gaddu behrni, teem irr wehlehts celihst un tahdu flursteni flauziht. Warr dohmaht, zil bailigs darbs tas tahdeem nabba-dsineem, un zil ne atrohn gallu celsch flurstina truhbahn! — No dwanna un duhmeem pahnemti paleef bes atmannas un fakuppufchi jaisplehsch ahra zaur atplehstu muhri, — bet bes dsihwibas.

Mihli wezzaki! Kad juhs schohs wahrdus laffeet, tad pateizeet Deewam, jo juhs sawus mihlus behrni-nus fahnis sewim warreet audsinah, bes ka tee tahdas breefmas reds, un nekurnejeet un neschelotatees par sawu gruhumu. Sinnams, tas lillums zilwekam no pirneem laikem irr peelikts, ka ar sawa waiga sweedreem sawu maifi buhs pelniht. Gattawa maise neweenam rohla nenahf — ja nepaleef par sagli un sagfa algu peln; — un kas negrihb strahdaht, tam arri ne-buhs ehst. Bet ar til gruhahm mohfahm maifi pelniht pascham no zettorta dsihwibas gadda lihds patt wezzumam, — ta irr Deewa fohdiba. Bihstatees Deewu un luhdseet, ka tahda fohdiba ne muhscham neusnahf juns un juhfu behrneem, — juhfu grehlu deht un effeet preezigi un pateizigi, ka muhsu semme til tahf wehl no Deewa swehtita, ka mums tahds liktens naw uelikts. Lai tahs behrnu dwehseles tewi mahza, preezigam un meerigam buht, un neapgrehfo-jees prett tauwu radditaju Deewu. „No kurn tad tas dsihws zilwels? Ilweens lai kurn prett saweem greh-feem.“ (Ser. raudu-dseefmas 3, 39.)

Deewa spreedums.

(Schatees Nr. 48.)

Kas spehj aprakstih Lihses firds fahpes! Tas wihrs, kas til gohdigs israhdijees, kam sawas behdas isstahstijuse un fo no firds mihlejuse, — winnai naw palizzis ustizzigs! — Gusts tatschu bij nomirris; winna raudaja ruhktas affaras, bet lahdeht tomehr ne warreja winnu, kas tai firds meeru un wissa muhscha laimi bij laupijis. — Turprettim schis teefas skrihweris wehl wairak publjehs scho taggad til nelaimigu meerinaht; arri teiza, ka saldats nekad ne effoht ustizzigs, un tadeht warroht laimiga buht, ka nu ihstu taisnibu dabjujuse sinnaht un lai nu neko dauds wairs ne behdajotees. Pee tam arween laipni-gaks un mihligaks israhdijahs prett scho nobehdaju-schohs meitu, bet pee lungeem winnu aprunnaja un nosmahdeja zil ween sinnadams. Kad nu Lihse aif behdahm pawiffam nowahrguse sawus darbus wairs ne spehja ispidiht, tad lungi winnai deenestu usteiza. Nu bij schi blehscha wehlechanahs peepildita, us fo tihkojis; un kad nu Lihse wehl jo nelaimiga bij tap-puse, tad winsch scho nelaimigo meerinadams tai tuwu peeglaudijahs un eedrohschinajahs teikt, ka scho no firds mihlejoht un wehlotees par sawu laulatu draudeni. Gesahkoht Lihse winnu bahrgi atraidija, jo tatschu zittu neweenu ne warreja mihleht, ka Kahrli Gustu; winnam bij mihlestibu apfohlijuse, winnam arri sawu firdi gribbeja paglabbaht, jehschu tas sawu apfohlichanu bij pahrlahpis un wairs ne bij schinni-pafaulé.

Lihse gribbeja zittu weetu dabuht, bet Ilfers winnu pee wisseem lungeem bij zil warredams nosmahdejis, un tadeht schi wolti pehz weetas mekleja. Wehl gan arweenu bij zerrejuse, ka Gusts warrebht effoht dsihws, — bet kad weens saldats, kas teizahs bijis ar Gustu weená rohta, mahjas pahrnahzis apleezinaja, ka winsch pateefi karrá ewainohts, us lasareti aisness un tur gan buhschoht nomirris, jo pehz tam winnu wairs ne effoht redsejis, — tad winnas zerriba pawiffam is-putteja. — No lohnes nandas winnai nekas dauds ne bij atlizzees un sawas mahtes mahsu arri ne gribbeja apgruhinaht; us kurren tad nu bij greestees? Turklaht teefas skrihweris lillahs buht kreetns, gohdigs zilwels, kam arri til dauds pahrtischanas bij, ka buhtu spehjis seewu nent, — un kad ir winsch no schihs apbehdinatas ne pawiffam ne atstahja to luhgdams, kad ar gruhu firdi winna usmahschanat padewahs.

Kahrlis Gusts bij pateefi gruhiti ewainohts, bet pehz tahda laika atkal tappa wessels, un pahrnahja mahjas gan pee meefas spirgts, tomehr firdi pawiffam

fatrechts. Mahjās pahrnahzīs wifspirms dewahs pee Lihšes mahšes mahšas, bet ta bij lohti wahja tappufe un aifnešta uf flimmu nammu. Gufts aifgahja pee winnas pehz Lihšes apwaizatees, bet ſchai bij wiſſi prahli ſudduſchi, fa nebuht ne warreja atminneetees, kaš ſchis tahds effoht un no kahdas Lihšes runnajoht; tomehr pehz labbu brihdi itt kà ſapni atminnejahs un ſchim atdewa wiſſas pee Lihšes rakſtitas grahmatas, kaš wehl bij kà atnahkufchas aiſſhegeletas. Ko winnam nu bij darriht, — fur to paſudduſchu bij mel- leht? Klauſchinaja un mekleja gan pehz Lihšes, bet wiſſ publifch bij welti, — un tadeht kaš zitfabrt fil preezigs puifis nu bij pawiffam ſa-ihdſis. Winſch aifgahja uf kappeem, un pee Lihšes tehwa kappā no- fehdees raudaja ruhktas affaras.

Meiſteris Barniners Guſtam labpraht darbu dewa. Kad patlabban tai muifchā, fur Lihſe dſihwoja, ba- nizas tohneis bij jaſataiſa, tad meiſteris winnu un ir wehl zittus ſellus pee ta darba fuhtija. Nu winſch ar Lihſi bij weenā weetā, tomehr weens no ohtra neko ne ſinnaja.

Kahdā ſeſtdeenā walfarā bija darbs pee tohrua pabeigts un wiſſi ſelli dewahs uf pilſatu atpaktat; bet Gufts ne gahja ar winneem, jo pilſata trohkneis winnam ne patikka. Ohtrā deenā, ſwehtdeenā, ſchinni baſnizā buhſchoht kahſas un tadeht tē palikka, gribbe- dams par zittu kahſahm iſpreezatees, jebſchu paſcham ta laime bij ſuddufe.

Swehtdeenā rihtā agri atbrauza meiſteris darbu apſkattih, woi arri labbi pabeigts; Guſtu tē atraddis preezajahs un praſſija, kaſabbad walfar ne effoht nahzīs uf pilſatu pehz ſawas lohnes? — „Tahs lohnes man taggad til nohtigi ne waijaga“ — atteiza Gufts — „un riht man tatſchu waijadjeja tē buht pee ſtallaſchu nonemſchanas. Zeitan weentuliā man labbat patihk nekā pilſatā, un eš labpraht weentulis buhtu — kappā!“

„Ko neekus runnajat!“ fazzija meiſteris. „Zuhs arween bijuſchi gohdigs zilweks, kaš uf Deewu pa- tahwufchees, un taggad par neeku til daudf behdaja- tees! Utmettat tahs behdigas dohmas. Zuhs tatſchu jauns zilweks, uf fruhtim irr medallis, un warreet wehl arween zittu dabbuht nekā Rohda nabbaga meitu.“

„Ne, ne, meiſter!“ fazzija Gufts. „Zittu jau ne gribbu, lai ta arri buhtu ſihda drehbēs gehrbuſees un ar ſeltu un dahrgahm mantahm apkrauta. Lihſei eš ſwehrejis uſtizzigs palikt un mannu apſohlifchanu arri turreſchu, jebſchu winna manni pawiffam aiſmiruſe.“

Meiſteris kahpa pa ſtallaſchahm uf augſchu, gribbe- dams gattawu darbu kreetni apluhloht, un Gufts ar

wianu lihdi eedams preezajahs, fa meiſteris wiſſu darbu atradda labbi iſdarritu. Dikko abbi atkal grib- beja uf ſemmi dohtees, patlabban tohrua pulſſteni ſahla ſwannih, un no baſnizās itt ſkaidri warreja dſirdeht ehrgetu ſlanau un draudſes baſſis dſeedoht: „Deews labbi darr, ko darridams!“ — Schee abbi ſawas zeppures nonehma un palikka uf weetas ſtah- woht. Gufts paluſſu lihdi ar draudſi dſeedaja, zaur ko winna ſirdi raddahs ſwehts Deewa meers. Deefma bij beigta, un Gufts atkal galwu apſedſis ſkattijahs no augſchas uf muifchās zellu, pa kuru patlabban kahſeneeki baſnizai tuwojahs. Bet kaš winnam bij dalkas pehz tahs bruhtes luhfotees, — tomehr ſawas azzis no winnas ne warreja nowehrſt. Kahſeneeki ne bija wairs tahlu. Bruhte bij baſtā kleitē gehrbuſees, ar mirtes krohni galwā un iſſikkahs lohti behdiga; patlabban arri pee baſnizās bij atnahkufchi un Gufts no teem ne azzī ne nowehrſis — uf reiſ pilnā baſſi eebtahwees: „Al Deews, manna Lihſe!“ nogahſahs no ſtallaſchahm, bet uf ſtallaſchu ohtru dalku palikka ſtahwoht, zaur ko winnam nekahda waina ne notikka, fa tikkai druſzin apreiba. Meiſteris dſirdejis ſawu ſelli krihtoht dohmaja, fa pawiffam ſemmi nokrittis un ſauza pehz palihga; bet appakſchā pee baſnizās dar- wim arri ſauza pehz palihga, — un kad bij ſemmi nonahzīs, winſch pahrbrihnejahs Guſtu itt weffelu redſoht un to pagihbuſchu bruhti turoht. Blaklam pee ſemmes gulleja kahſu drehbēs apgehrbees bruhtganō, kaš ar affinim bij pahrluhdis.

Guſtam no ſtallaſchahm krihtoht arri kahdi keegeki no augſchas bij nokrittufchi un teetas ſtrihwerim galwu un fruhtis tā trahpjuſchi, fa wiſſi dohmaja, winſch pawiffam effoht noſiſs; tomehr pehz brihtina druſzin atjehdſees, ar wahju baſſi teiza: „Beeweddeet man mahjitaju, jo eš gan wairs ſilgi ne dſihwoſchu, un wiſſus ſawus beſdeewigus darbus atſiſtu. Eš tiſhloju pehz Lihšes mantas.“ — winſch wehl teiza — „tadeht wianu gribbeju preezegt; un ka eš winnas mihleſtibu ne mantofchu, to jau itt labbi ſinnaju. — Peedohdeet man, — jo tee blehdigi darbi man taggad ar ſawu dſihwibu ja- iſmalſa!“

Tik lohti apbehdinata Lihſe, kà arri peekrahpts Gufts nu ſlaweja Deewu par tahdu laimigu pahrehr- ſchanohs; arri no ſirds peedewa tam mirrejam, un mahjitajō tam paſluddinaja grehlu peedohſchanu. Tahs paſchās deenas walfarā wianu dwehſele nogahja ta muhſchiga ſohga preekſchā. —

Seemas ſwehtku ſwehtā walfarā 1849tā gaddā Kahrlis Gufts ar Lihſi Rohdi pilſata baſnizā tappa ſalaulati; tomehr wehl preekſch kahſu deenas muhr- neeks Gufts ſawas bruhtes luhgſchanu paſlauſija un muhrneeka ammatu atmetta pawiffam pee mallas; jo

winni fewim pirlahs muischu, fur tillufchi strahda-
dami itt brangi pahetikka. — Schee abbi jauni laudis
wehl schodeen effoht tilpat laimigi ka sawa kabsu

deena bijufchi, — un arri wehl jo prohjam buhs lai-
migi; jo winni dshwo pehz ta gudra wahrda: „Luhds
Deerwa un strahda!“ — —s—n.

S l u d d i n a s c h a n a s.

No **Saldus** Krohna pagasta teefas tohp wiffi pee schi
apriaka peederrigi pagasta lohzecki, ka; pee Saldus, Ent-
trineem, Sachtineem, Duhrabm, Kumbreem, Maiss-Fezeres
un Saldus meschakunga nowadda, las wehl nekrubfchu
wezumä stahw, tas irr no 21 libds 30 gaddu, uffankit,
ar sawahm krusamahm grabmatahm pee lohfschu wiff-
fchana s tai **14ta** **Dezemberi** schinni gadda pullsten
9nds no ribta pee angfcham peeminnetas teefas atrastees.
Tee, las atraufees, taps pehz liffumeem strahpeti.

Saldus teefas nammä, tai 1mä **Dezemberi** 1864.
(Nr. 1658.) Pagasta wezjakajs: A. Wehlich.
(S. B.) Krohna teefas sftihweris: Kullpe.

Krohna Mangalmuischas pagasta teefa usajina
zaur scho wiffus, fam lahda dalka pee ta nomirruscha Rin-
nusch meldera **Kurfet Wikkell Wikkelfohna** passal pa-
sillikfchahm montahm buhtu, jeb las winnam to parrada
palikfufchi, tai tee treiju mehueschu laika no appafschrakfti-
tas deenas flaitoht, tas irr libds **15to** **Webruari** **1865**,
pee schihs pagasta teefas peeteizahs; jo wehlakt neween
wairs ne klaufchs, un ar parradu flehpejeem pehz liffumeem
isdarrihs. — 1

Krohna Mangalmuischa, 14ta **Nowemberi** 1864.
(S. B.) Preekschfehdatais: Lorenz Straupe.
Teefas sftihweris: J. Effert.

Refnas un teewas **Portugifchu needres**
preeksch wehweru kemmehm, eefsch lee-
lahm un masahm dalkahm warr dabbuht par lehtu maffu
Rihgä, Zelgawas Ahrihgä, ambaru eelä Nr. 48 pee
kuggu zimmemanna **G. Lindner**. 3

Rihgä us **Zohra-kalna**, pee schoffejas seelzecka, **Berg-
manna nammä Nr. 44**, piernä eebraufschana, fur
lahzis us wahrteem, — weena behete ar istabu, diwi
fpihkeri un seddus pagrabs tohp isibrehts. Klakta-
fas sinas par to dabbnjamas tannü nammä pee pascha
fahmeeka. 2

Wifnu wiffadas luppatas, tibli un pakkulas teef par
labbu maffu pirkti **Wangafchu papihra-pabrihki** no 2
G. J. Effert.

2trä un 5tä **Januari** 1865tä gadda pee **Saukas**
Krohna pagasta teefas wairaffohltajeem taps pahdohti no
Saukas Krohna mescha un no teem 1864ta un 1865ta
gadda zirtumeem:

26 ohfeli 3 libds 5 affis garii, 8 libds 12 werschofli beesi.
298 ohfeli 1 = 4 " " 2 = 7 " "
137 klawas 2 = 4 " " 2 = 6 " "

Saukas meschakunga muischä, 30tä **Nowemberi** 1864.
Saukas Krohna meschakungs. 3

Linnudshjas wiffds nummürds no **Kengerägga**
pabrihka pahdoht par pabrihka zennu 1

Albert Drescher, Rihgä.
Zelgawas Ahrihgä, tannü bohde, fur Mohris
ufmablehts.

Waffis tohp pirkts no 1

Albert Drescher, Rihgä.
Zelgawas Ahrihgä, tannü bohde, fur Mohris
ufmablehts.

Rabbibas un prezzu turgus Rihgä tai 5. Dezemberi un Leepajä tai 28. Nowemberi 1864 gadda.

M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.		M a f f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/2 Tschetw. (1 pnbu) rudsu 170 libds	1	80	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dselles	1	—	1	10
1/2 " (1 ") kweeschu —	3	—	3	—	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	50
1/2 " (1 ") meeschu 140 —	1	50	1	50	1/2 " (20 ") schikhtu appianu	—	—	3	50
1/2 " (1 ") auhu 120 —	1	25	1	—	1/2 " (20 ") schab. zubfu galk.	—	—	2	40
1/2 " (1 ") sirnu —	2	25	—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	40	2	—
1/2 " (1 ") ruppju rudsu milt.	1	80	1	80	1/2 " (20 ") brakka linnu	1	45	1	20
1/2 " (1 ") bihdelet. 250 —	2	75	3	—	1 muzzu linnu sefklu	10	—	12	—
1/2 " (1 ") " kweeschu milt.	3	50	3	50	1 " filku	10 1/2	—	11	—
1/2 " (1 ") meeschu putraim.	2	50	2	80	10 puddu farkanas fahls	—	—	6	50
10 puddu (1 birkawu) seena. 400 —	4	50	3	50	10 " daltas ruppjas fahls	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) kweesta 450 —	4	75	4	50	10 " " smalkas	5	50	6	—

S i n n a.

Zaunam gaddam fahloht **Zella beedris** ar Deewa palihgu atkal staigahs un mihsleem lassitajeem
fawas lappinas pahneddelahm, ka jau agrak, peeneffhs. Apstallejams Rihgä, pastes-nammä, pee **G. Drescher**
lunga un tapat wiffds zittos pastes-nammos **Widsemmä** ka **Kurfemmä** un **Besterbürgä**. **Sadda-gahjums**
makfa 75. lapp. (jeb 4. gabb. 3. rublus).

J. Reikens,
Dikkü dr. mahzitajs.
(Dikkü per Wolmar.)

Verantwortlicher Redakteur: **Pastor R. Schulz**.

Bon der Censur erlaubt. Mitau, den 7. December 1864. Nr. 185.

Gedruckt bei **J. F. Steffenhagen** und Sohn in Mitau.
(Te klacht peeliffkums: **Wiffiones sinas**.)